

Προαγωγικές Γραπτές Εξετάσεις

Εισηγητής/ές : Ν.Τσαγκάρη, Γ. Μιχαήλ
Ε. Οικονομίδου, Χρ. Νεοκλέους
Α. Χ" Τοφαλλή

Τάξη: Α' Λυκείου

Μάθημα : ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Αρ. Μαθ.: 224

Ημερομηνία: 5.6.1998

Χρόνος: 2.5 ώρες

ΜΕΡΟΣ Α' ΕΚΘΕΣΗ (Μον. 50)

Να αναπτύξετε ένα από τα πιο κάτω θέματα :

1. Το φαινόμενο της αστυφιλίας στον τόπο μας έχει πάρει τα τελευταία χρόνια μεγάλες διαστάσεις. Ποια προβλήματα δημιουργεί στην ύπαιθρο και ποια στις πόλεις μας.
2. Αναφερθείτε στις δυσμενείς συνέπειες της μεγάλης τουριστικής ανάπτυξης που παρατηρείται στο νησί μας τα τελευταία χρόνια.
3. Τις εκδηλώσεις των φιλάθλων τον τελευταίο καιρό στον τόπο μας χαρακτηρίζει βίαιη συμπεριφορά. Αίτια και τρόποι αντιμετώπισης του φαινομένου.

ΜΕΡΟΣ Β' ΚΕΙΜΕΝΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΟΛΟΓΙΑ

Να απαντήσετε σε όλες τις ερωτήσεις.

Μολαταύτα με το φτωχότατο ετούτο γλωσσικό εργαλείο που το 'φκιασα μόνος και μοναχός μου σα Ρομπινσόνας, ανακάλυψα σήμερα ένα θησαυρό. Έναν αληθινό θησαυρό της αθάνας ανθρώπινης ψυχής από κείνους που σε κάμουν και καμαρώνεις γιατί είσαι άνθρωπος.

Πρόκειται για τη σπιτονοικοκυρά μου την 'Αντισιω.

Αναφουφουλιάζει και φρεσκάρει κάθε μέρα το στρωμάτσο που μου

γέμισε με καλαμποκόφυλλα. Μου φέρνει μια χοντρή κούπα γάλα κάθε πρωί κι όλη την ώρα που τη ρουφώ κάθετα, γέρνει πλάι το κεφάλι και με βλέπει σοβαρά και ιλαρά* με τα χέρια ενωμένα στην ποδιά της. Με κανυκεύει σαν ένα άρρωστο μωρό. Είναι μια φροντίδα στοχαστική και προνοητική, πολύξερη όσο κι απλή στην εκδήλωσή της. Μου την προσφέρει με μιαν ήσυχη και σεμνήν αφέλεια, που μολαταύτα κάποτες παίρνει μια μορφή επίσημη, σχεδόν τελετουργική. Αυτή η

(Στρ. Μυριβήλη, "Ζάβαλη μάικω")

1. "Έναν αληθινό θησαυρό της αθάνας ανθρώπινης ψυχής από κείνους που σε κάμουν και καμαρώνεις γιατί είσαι άνθρωπος".
- Σε ποιον αναφέρεται ο πιο πάνω χαρακτηρισμός και πώς τον δικαιολογείτε;

(Μον. 5)

Αλλά δεν είναι σωστό ν' απαισιοδοξούμε. Ζωτική ανάγκη μας επιβάλλει να θεωρήσουμε, παρά την απειλητική νέφωση των καιρών, τη Χιροσίμα αρχή μιας καλύτερης εποχής, όχι αρχή του τέλους. Ο άνθρωπος παλεύει με πολλά σκοτάδια μέσα του. Δεν πρέπει, ωστόσο, ν' αγνοεί και τη φωτεινή εστία, που αγρυπνεί σ' έν' απόμερο κατατόπι της μοναξιάς του, την εστία της ανθρωπιάς του. Εκεί υπάρχει ένα τρυφερό παιδί με αγύμναστα μάτια. Ένα παιδί, που έρχεται να ζηήσει, όχι να πεθάνει. Που δεν ξέρει το κακό, που είναι διψασμένο για φως, που στρέφεται και μας κοιτάζει και κατέχει την περιέργεια και την απορία. Είναι ένα γλυκό παιδί, ένα ξημέρωμα. Θα είναι μεγάλο κρίμα αυτό το παιδί να το ακρωτηριάσουμε, να το παραμορφώσουμε, να το σκοτώσουμε. Πρέπει να του μάθουμε πως ο άνθρωπος είναι πλασμένος για τα μεγάλα, πως δεν είναι ο από γενετής φονιάς. Να του διδάξουμε το μέγιστο μάθημα της αξιοπρέπειας, να το ενισχύσουμε με τη δύναμη της επιείκειας και της αγάπης, αυτή την ασύντριπτη, την αράγιστη δύναμη. Να του πούμε, πως έχουμε πέσει σε μεγάλα λάθη και τα πληρώσαμε πολύ ακριβά και τώρα πια δεν ξαναπέφτουμε στα ίδια λάθη. Η Χιροσίμα ήταν το τίμημα. Και πως ακόμα τα νέα μέσα που καταχτήσαμε θα τα χρησιμοποιήσουμε, για να γιατρέψουμε την αρρώστια, για να κάμουμε πιο εύκολη τη ζωή, για να πολεμήσουμε τη φτώχεια, τη στέρηση, για να μεγαλώσουμε τον αληθινό πολιτισμό. «Ονειροφαντασιές χιμαιροκυνηγού», μπορεί να πει κάποιος, πραχτικός άνθρωπος και πεισματικά αντιρρητικός. Αλλά δε θάχει νιώσει αυτός ο άνθρωπος, ακόμη κι όταν θ' αντικρίσει το καταχτημένο φεγγάρι, πόση δύναμη έχουν τα όνειρα και πόσο ακατάλυτη είναι η δυναστεία των Χιμαιρών!

(Ι.Μ.Παναγιωτόπουλου, "Ένα άλλο π.Χ. ή μ.Χ.")

②α. Ποια είναι η συναισθηματική κατάσταση του συγγραφέα στο παραπάνω απόσπασμα;

β. Πώς την δικαιολογεί;

(Μον.5)

③ Αλλά δε θάχει νιώσει αυτός ο άνθρωπος ακόμη κι όταν θ' αντικρίσει το καταχτημένο φεγγάρι, πόση δύναμη έχουν τα όνειρα και πόσο ακατάλυτη είναι η δυναστεία των Χιμαιρών».

- Εξηγήστε σε συντομία το νόημα της πιο πάνω φράσης.

(Μον. 5)

Ἡ Ῥωμιόσῳνη ἐν φυλῇ συνόκαιρῃ τοῦ κόσμου,
κανέναν δὲν εὐρέθηκεν γιὰ νὰ τὴν ἡγηλείθῃ,
κανέναν! γιὰτὶ ἤξεπε τὴν 'πού τὰ 'φη ὁ θεὸς μου.
Ἡ Ῥωμιόσῳνη ἐνὸς χαθεῖ, ὄντας ὁ κόσμος λείπει!

Σπῶξε μὰς οὐλοὺς ᾧ ἄς γενεῖ το γαῖαν μὰς αὐλόκιν,
κάμε τὸν κόσμον μακ'ελλειδὸν καὶ τοὺς Ῥωμιούς τρᾶσ' ὀλλια,
αὐμὰ 'ξερε πως ἴλαντρον ὄντας κοπεῖ καβάκιν,
τριγύρου τοῦ κετάσσονται τρακόχια παρακούλλια.
Το νῖν, ἀντάν νὰ τρῶ ' τὴν γῆν, τρῶει τὴν γῆν θασκέται,
μὰ πάντα κείνον τρώεται καὶ κείνον καταλύεται.

(Β. Μιχαηλίδης, "Ἡ 9η Ιουλίου 1821 ἐν Λευκωσίᾳ Κύπρου")

④ Ποιος μιλά στους πιο πάνω στίχους και ποια χαρακτηριστικά του Ελληνισμού διαφαίνονται;

(Μον.5)

Ο γιος της σκοτώθηκε πριν έξι μήνες.
Τώρα κάθε πρωί που ανοίγει την πόρτα της,
είναι ένα πένθος. Νομίζεις πως βλέπεις,
έξω από χρόνο και χώρο: το πένθος.

5 Το βράδυ, το ίδιο :

Σπρώχνει την πόρτα
σα να σωριάζεται. Μπαίνει τρεκλίζοντας,
ανάβει το φως. Η μαύρη της μπόλια
είναι λυμένη. Οι άκρες της κρέμονται
10 ως κάτω στο πάτωμα. Στον τοίχο, αντικρύ της
η εικόνα ταραάζεται. Η Παναγία τη βλέπει,
τρέμουν τα χέρια της, θα της φύγει θαρρείς,
θα της πέσει το βρέφος της.
Τα χείλη της σφίγγονται, η κόκκινη
15 μαντίλα της παίζει. Θέλει να την
βοηθήσει, αλλά — το σπίτι είναι έρημο.
Δεν έχει σε ποιον ν' αφήσει σ' αυτόν
τον κόσμο για μια στιγμή το παιδί της.

(Νικηφόρου Βρεττάκου, "Δυο μητέρες νομίζουν πως είναι μόνες στον κόσμο")

- 5) Ποιο μήνυμα θέλει να μεταδώσει ο ποιητής μέσα από το πιο πάνω ποίημα και πώς το επιτυγχάνει; (Μον.5)

Γραμματολογία

- 1) Σε ποιο είδος της δημοτικής ποίησης κατατάσσεται το τραγούδι "του νεκρού αδελφού" και ποια τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά αυτού του είδους; (Μον.5)

παρρησιασμένη αφήγηση, υπέρβαση

ΜΕΡΟΣ Γ' ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ ("Αιολική Γη", Ηλία Βενέζη)

- 1) Να χαρακτηρίσετε ένα σημαντικό, κατά τη γνώμη σας, πρόσωπο της "Αιολικής Γης". (Μον.5)
- 2) Με ποιο γεγονός τελειώνει το μυθιστόρημα "Αιολική Γη", ποια συναισθήματα και προβληματισμούς σας προκαλεί; (Μον.5)

ΜΕΡΟΣ Δ' ΓΛΩΣΣΑ

1. Να αντικαταστήσετε το πρώτο συνθετικό των παρακάτω λέξεων σχηματίζοντας νέες σύνθετες λέξεις (μία για κάθε λέξη):
αξιοπρέπεια, προσφέρει, επιβάλλει (Μον.3)
2. Δώστε από ένα αντίθετο για την κάθε λέξη:
επιείκεια, απαισιοδοξούμε, στοχαστική (Μον.3)
3. Να αντικατασταθούν οι υπογραμμισμένες λέξεις των πιο κάτω φράσεων χωρίς να αλλάζει το νόημα.
 - α. Θα είναι μεγάλο κρίμα αυτό το παιδί να το ακρωτηριάσουμε, να το παραμορφώσουμε, να το σκοτώσουμε. διασφραδίζουμε
 - β. Να του διδάξουμε το μέγιστο μάθημα της αξιοπρέπειας, να το ενισχύσουμε με τη δύναμη της επιείκειας και της αγάπης.
 - γ. Εκεί υπάρχει ένα τρυφερό παιδί με αγύμναστα μάτια. διαζεύχουμε
 - δ. Ο άνθρωπος παλεύει με πολλά σκοτάδια μέσα του. (Μον.4)

Σημ: Στην αξιολόγηση του γραπτού λαμβάνεται υπόψη και η ορθογραφία.

ΟΙ ΕΙΣΗΓΗΤΕΣ

Ν. Τσαγκάρη.....

Ν. Τσαγκάρη

Γ. Μιχαήλ.....

Γ. Μιχαήλ

Ε. Οικονομίδου.....

Ε. Οικονομίδου

Χρ. Νεοκλέους.....

Χρ. Νεοκλέους

Α. Χ. Τοφαλή.....

Α. Χ. Τοφαλή

Ο ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ

Α. Ιεροκηνιώτης.....

Α. Ιεροκηνιώτης

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Δήμος Ρουσούνιδης.....

Δήμος Ρουσούνιδης